

O INSCRIPȚIE DE LA AEGYSSUS

DE

A. BARNEA

Pe la mijlocul lunii Mai a anului 1949, elevii Școalei Piscicole din Tulcea, str. Generalissimul Stalin Nr. 24, nivelând un dâmb înalt de cca 2 m, ce se afla în fața clădirii și anume în partea de Sud a acesteia, au dat peste o piatră așezată vertical, pe care au scos-o și au pus-o de o parte, într'un colț din curtea școalei. După mai bine de o lună de zile, Comitetul Provizoriu al județului Tulcea, fiind încunoștiințat de noua descoperire, a salvat lespedeza de piatră ce tocmai urma să fie spartă, pentru a se pava cu ea o porțiune de drum din curtea liceului, isbutind s'o transporte la sediul secțiunii de Artă și Cultură din str. Victoriei Nr. 22.

Incepând să transcriu textul latin al inscripției, mi-am dat seama că e de o deosebită importanță, pentru cele două mențiuni pe care le face și anume: aceea a adjectivului EGISSESIS, din rândul II și a LEG. I IOVIA, din rândul IV. Intr'adevăr, valoarea inscripției stă pe de o parte tocmai în faptul că ne oferă cea dintâi mărturie epigrafică a numelui vechiu al Tulcei — *Aegyssus* — și pe de altă parte, că este prima piatră pe care o cunoaștem, având înscris pe ea numele legiunii *I Iovia* și dându-ne informații prețioase cu privire la organizarea armatei romane în vremea lui Dioclețian.

Lespedeza cu inscripția, grea de cca 350 kg, este din piatră calcareasă, având înălțimea de 1,42 m, lățimea de 0,79—0,82 m și grosimea de 0,12—0,17 m (este mai lată și mai groasă în partea de jos). La capătul de sus, a fost tăiată destul de regulat, mai de multă vreme, cel mai probabil pentru a fi folosită ca piatră de mormânt; dealtminteri, chiar pe locul ei de găsim, se spune că ar fi fost odinicară un cimitir turcesc. Lespedea nu poartă nicio urmă de reînțrebuințare ca piatră de construcție, mai târziu. Câmpul mai adâncit al inscripției, înalt de 0,58 m și lat de 0,54 m, este mărginit în stânga și în dreapta de laturile verticale ale unui chenar simplu, lat de 12 cm, care a fost rupt în bună parte cu prilejul refolosirii

pietrei. Două aşchii, din colţul din stânga-sus al inscripţiei au sărit chiar cu prilejul ultimului ei transport.

Textul inscripţiei, al cărei început lipseşte, se compune din şapte rânduri scrise neregulat, cu litere înalte de 4—6 cm şi cu următoarele greşeli de ortografie: *virillat* (ionis), în loc de *vexillat* (ionis); *cgissesis*, în loc de *aegyssensis*; *Proclus*, în loc de *Proculus*; *Jovie*, în loc de *Joviae*; *prelepto* (sic!), în loc de *praecepto* şi *prepositi*, în loc de *praepositi*. Literele se disting destul de bine, cu excepţia a două dintre ele, din rândul V (I şi B din cuvântul PARENTIB), care au fost rupte pe jumătate şi a primelor trei dela începutul ultimului cuvânt (*PREPOSITI*), care s'au tocit mai mult decât celelalte.

Cuprinsul, atât cât s'a păstrat, este următorul (fig. I):

.....
 EQVITIS VIXIL
 LAT. EGISSEISIS
 VAL. PROCLVS
 MILES LEG. I IOVIE
 PRO PARENTIB. EX
 PRELEPTO DECI
 PREPOSITI

Este vorba de o inscripţie funerară, pusă în amintirea unui carecare călăreţ din vexilaţia dela *Aegyssus*, de către *Valerius Proculus*, soldat din legiunea *I. Jovia*, în locul părinţilor defunctului, din ordinul comandantului *Decius*. Să trecem acum la analiza mai amănunţită a textului:

...*equitis v <e> xillat(ionis) <a> eg <y> sseisis.*

Incepem cu ultimul cuvânt, *aegyssesis*, ca prezentând cea mai mare importanţă. Numele cetăţii *Aegyssus* se întâlneşte, după cât se ştie, pentru prima oară la poetul latin Ovidiu şi anume, în două din ale sale *Epistolae ex Ponto*. Astfel, în epistola 8 din cartea I, citim următoarele:

*Stat vetus urbs, ripae vicina binominis Istri,
 Moenibus et positu vix adeunda loci.*

Caspus Aegyptos ¹⁾, *de se si credimus ipsis,*

Conditit; et proprio nomine dixit opus.

Hanc ferus, Odrysiis inopino Marte peremptis.

Cepit, et in regem sustulit arma Getes....

¹⁾ În alte ediţii: *Caspus Aegisos*.

„Aprcape de malul Istrului cu două nume, se află o veche cetate, la care cu greu se poate pătrunde, din cauza întăriturilor și a locului în care este așezată. Dacă e să dăm crezare înșiși locuitorilor ei, Aegyssos Caspianul e cel care ar fi întemeiat-o și ar fi numit-o după numele său. Getul crud s'a făcut stăpân pe ea, după ce pe neașteptate cu războiu i-a nimicuit pe Odrysi și a ridicat armele împotriva regelui Icr.....“. (De observat mărturia clară a poetului, cu privire la caracterul getic al cetății, înainte de cucerirea ei de către Romani).

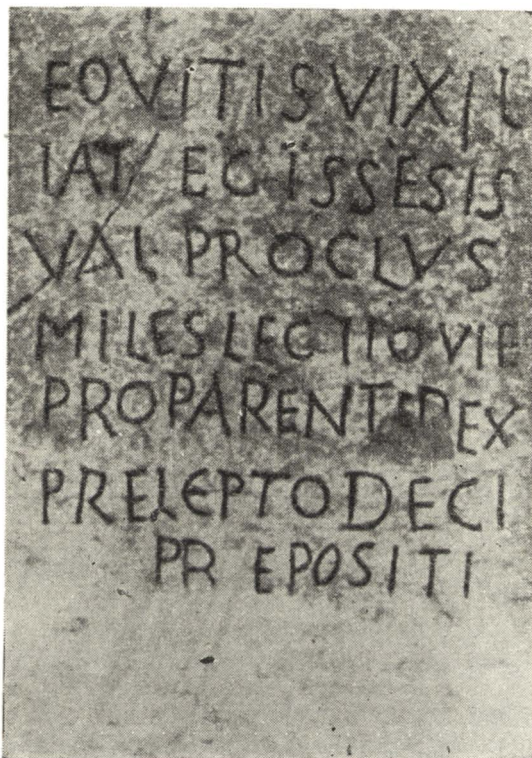

Fig. 1

În epistola VIII din cartea IV, adresată lui *Vestalis*, guvernatorul Moesiei, Ovidiu preamărește — pentru a-i câștiga bunăvoința — victoriile acestuia împotriva Geților și în deosebi pe cea prilejuită de cucerirea cetății Aegyssus, „tot atât de bine apărată de așezarea, ca și de brațele soldaților săi, cetate ce se înălța până la ncri, pe vârful unei înălțimi“.

Spre sfârșitul secolului III și începutul sec. IV e. n., *Itinerarium Antonini* menționează din nou cetatea noastră, așezând-o la 24 mii de pași (= 35,52 km) de *Noviodunum* (Isaccea) și la 17 mii de pași (= 25,16 km) de *Salsovia* (Mahmudia) ¹⁾. Mai târziu cu aproximativ un secol, *Notitia Dignitatum* ²⁾ cunoaște la *Aegyssos* un *castellum*, care după mărturia istoricului *Procopiu* ³⁾ (sec. VI), va fi din nou clădit de Justinian, *Hierocles* ⁴⁾ în sec. VI, iar după el *Constantin Porfirogenitul* ⁵⁾, în sec. X și în sfârșit, *Geograful Ravennat* ⁶⁾, spre sfârșitul sec. VII și *Notitia Episcopatum* ⁷⁾, către finele sec. VIII, dau ultimele mărturii scrise, ce se cunosc, despre vechiul „Aegyssus“. Numele cetății variază, într'adevăr, dela un izvor la altul, dar el este destul de ușor de recunoscut. Astfel, de ex.: *Itinerarium Antonini* are forma *Aegiso*, *Notitia Dignitatum* — *Aegissos*, dar și *Accisso*, *Procopiu* — *Αἴγιστον*, *Hierocles* — *Αἴγισσος*, iar *Geograful Ravennat* — *Egyptum* ⁸⁾. Mai greu de recunoscut este numai forma *Δέσσον* din *Notitia Episcopatum*. Cel care a identificat pentru prima oară *Aegyssus* cu Tulcea de astăzi este istoricul și geograful german dela sfârșitul sec. XVIII și începutul sec. XIX, Conrad Mannert ⁹⁾.

Deși nimeni nu se îndoia de existența cetății antice pe locul orașului Tulcea, totuși, niciun document epigrafic nu confirmase până acum știrile izvoarelor literare ¹⁰⁾. Pentru prima oară apare în

1) Otto Cuntz, *Itineraria Romana*, I: *Itineraria Antonini Augusti et Burdigalense*, Leipzig, 1929, p. 32, Nr. 226².

2) Ed. Otto Seeck, Berlin 1876, Or. XXXIX, 9, 17, 34.

3) *De aedificiis*, IV, 7 ed. Bonn, 1838.

4) *Synekdemos* ed. Bonn, 1840: *Const Porfirogenitul*, III, p. 391.

5) *Περὶ Θεμελιῶν* II, *ibid.*, p. 47.

6) Joseph Schnetz, *Itineraria Romana*, II: *Ravennatis Anonymi Cosmographia et Guidonis Geographica*, Leipzig, ed. Teubner, 1940, cap. IV, 5.

7) Dr. Carl de Boor, *Nachträge zu den Notitiae Episcopatum*, in *Zeitschrift für Kirchengeschichte*, XII 1890, p. 531, Nr. 686. Cf. R. Vulpe, *Histoire ancienne de la Dobroudja*, in *La Dobroudja*, București, 1938, p. 341.

8) Cf. C. I. L., III, p. 1009, VI-b; Tomaschek, *Aegissus*, in Pauly-Wissowa, *Real-Encyclopädie*, I, Stuttgart 1894, col. 477.

9) Cf. Nitsch-Mannert, *Kurzer Entwurf der alten Geographie*, Wien 1805, p. 150.

10) Cf. C. I. D., III 14.444; patru inscripții dela și din apropiere de Tulcea, azi la Muzeul Național de Antichități din București (Nr. 309, 481, 491, 546). În ultima e menționată *leg. V. Macedonica*, C. Moasil, in *Bulet. Comisiunii Mon. Istorice*, III 1910, p. 95 și O. Tafrafi, in *Arta și Arheologia*, fasc. 9—10 (1933—1934), Iași 1935, p. 54, scriu despre alte două inscripții latine, găsite la Tulcea.

inscripția de față adjectivul *egïssesis*, poate o formă curentă în vorbirea de mai târziu, dacă nu o greșală a lapidului, în loc de *ae-gyssensis*, derivat fără îndoială, din numele *Aegyssus*. Exemple de adjective terminate în *-ensis*, în care să fie omisă litera *n*, se cunosc destule în inscripții latine, chiar mai timpurii decât a noastră. Iată numai câteva: *Aculeiesis*, *Bassianesis*, *Romanesis*, *Savaresis*¹⁾. Un amănunt în plus, ce se poate observa la cuvântul *egïssesis*, îl formează cele două puncte, în loc de unul singur, deasupra primului *i* și care se pare că trebuiesc puse în legătură cu *y*, ce se cădea să fie aici. Se știe că și mai dese sunt cazurile de înlocuire a lui *ae* prin *e*, ceea ce se întâmplă regulat în inscripția de față.

Substantivul, pe care adjectivul *egïssesis* îl însoțește, ne arată prezența unei unități militare, cu numele de *vexillatio* , la *Aegyssus*. Înainte de Dioclețian, deci înainte de anul 284 al e. n., se numea *vexillatio* orice detașament ori trupă militară ce se strângea temporar sub un steag (*vexillum*). Din vremea acestui împărat, lucrurile se schimbă. Pentru a-și susține puterea imperială absolutistă și pentru a-și apăra granițele depășite adesea de popoarele în migrație, Dioclețian a conceput crearea unei armate puternice, a cărei reformă radicală a fost făcută în decurs de mai mulți ani, fiind terminată în vremea lui Constantin cel Mare și a urmașilor săi. Armata a fost împărțită în două categorii principale: armata stabilă de graniță (*limitanei*), care se afla în permanență într-o anumită regiune a graniței și armata mobilă de interior, care putea fi trimisă dela o graniță la alta, după cum era nevoie. În acest chip, se puteau face deplasări de armată într'un timp relativ scurt, fără a descoperi granițele. Pentru a mări efectivul armatei, Dioclețian a obligat pe marii proprietari de pământ să pună la dispoziția statului un număr de soldați, în raport cu numărul de sclavi și coloni aflători pe moșiile lor. Prizonierii „barbari“ colonizați pe teritoriul roman au fost de asemenea obligați să facă serviciul militar. Unități „barbare“, trecute de partea Imperiului, erau și ele primite în armată²⁾.

¹⁾ C. I. L., III, 12, 925, 3, 336, 7310^a, (=12.295), 10.184^a, 11.256.

²⁾ N. A. Мащин, История древнего Рима Москва 1947, p. 545—546; Maurice Besnier, *L'empire romain de l'avènement des Sévères au concile de Nicée* (G. Glotz: *Histoire générale, Hist. ancienne* III partie, *Hist. romaine* IV, I) Paris 1937, p. 303—305.

În urma reformei lui Dioclețian și Constantin cel Mare, reformă ce nu se face după o anumită schemă, ci treptat, legiunea este împărțită în detașamente izolate și odată cu aceasta micșorată. Numărul legiunilor sporește considerabil, dar efectivul lor scade. Din cele 10 cohorte ale legiunii, prima avea 1.105 oameni și fiecare din celelalte câte 555 cameni. Legiunea era comandată de un *praefectus*, cohorta I de un *tribunus* și cohortele II—X, de un *praepositus*. Dioclețian introduce din nou cavaleria în legiune. Din cei 726 călăreți, prima cohortă primește 132, iar celelalte câte 66. Constantin cel Mare va separa cavaleria de infanterie, precum și puterea civilă de cea armată ¹⁾:

În urma acestor considerațiuni, e clar că *vexillatio egissesis* ne apare ca un detașament stabil al legiunii *I Jovia* despre care va fi vorba îndată, alcătuit, foarte probabil, din 555 infanteriști și 66 cavaleri, având în grija lor paza graniței la *Aegyssus*.

Intr'o cunoscută inscripție din vremea lui Liciniu, așezată în anul 322 al e. n. la baza unei statui a lui *Sol Invictus*, înălțată în lagărul dela *Salsovia*, atât de aproape de *Aegyssus*, comandantul (*praepositus*) și vexilația din acest castru sunt obligați să facă rugăciuni însoțite de libațiuni în fața chipului zeificat al Soarelui. Vasile Pârvan crede că: *vexillatio* trebuie a se lua aici în sensul vechiu de detașament de soldați, în general, iar nu în sensul precis de *unitate de cavalerie*, precum e introdusă dela Dioclețian înainte, având 500 călăreți sub comanda unui *tribunus* ²⁾.

Ca formă, termenul de *vixillatio*, în loc de *vexillatio*, nu trebuie să ne surprindă. El ne este cunoscut și dintr'o inscripție inedită, provenind din Dobrogea, ce se află la Muzeul Național de Antichități din București, sub Nr. de inventar 409 și care poate fi atribuită sec. III al e. n.

Val(erius) Proc <u> lus, miles leg(ionis) I Jovi <a> e. este soldatul pedestru din *vexillatio egissesis* a legiunii *I Jovia*, care a pus piatra funerară la mormântul cavalerului din aceeași unitate militară și al cărui nume nu ni s'a păstrat. Omiterea lui *u* din *Proculus* este de asemenea un fenomen frecvent în inscripții, același nume întâl-

¹⁾ Dr. Robert Grosse, *Römische Militärgeschichte von Gallienus bis zum Beginn der byzantinischen Themenverfassung*, Berlin 1920, p. 30—38, 49—51; Cf. J. Marquardt, *De l'organisation militaire chez les Romains*, Paris 1891 (trad. J. Brissaud), p. 363—365.

²⁾ V. Pârvan, *Salsovia*, București 1906, p. 28.

nindu-se într'o inscripție din Dacia și în alta din *Troesmis* ¹⁾, pentru a nu cita, iarăși, decât două exemp'le dela noi.

Legiunea I Jovia a fost întemeiată, după cum se știe, de către Dioclețian, chiar în primii ani ai domniei sale, cu prilejul reorganizării militare făcute de acest împărat. Creând noua provincie *Scythia Minor*, Dioclețian, care își ia ca epitet cognomenul *Jovius*, acordând co-Augustului său Maximian pe cel de *Herculeus*, pentru a arăta că rolul lui în tetrarhia creată de el este ca acela al lui Jupiter între ceilalți zei, caută să întărească pe cât se poate, granița Dunării de Jos, din ce în ce mai mult amenințată de năvălitori. În acest scop, sunt înființate, curând după urcarea sa pe tron, cele două însemnate legiuni: *I Jovia* și *II Herculea*, cea dintâi numită astfel după cognomenul său, cea de a doua după acela al lui Maximian.

Cea mai veche mărturie scrisă despre existența *leg. I Jovia*, este aceea a Itinerariului Antonin, care o așează la Troesmis, sub denumirea de *leg. I Jovia Scytica*. Ultima mențiune despre aceeași legiune o face *Notitia Dignitatum*, după care însă sediul acestei unități militare se afla la *Noviodunum*. Invers se petrece cazul cu sora legiunii *I Jovia*, *legio II Herculea*, sediul acesteia e fixat de *Itinerarium Antonini* la *Noviodunum* și de *Notitia Dignitatum* la *Troesmis* ²⁾. Fie că e vorba de o greșeală a Itinerariului, fie că aceste două legiuni și-au schimbat lagărele între ele ³⁾, în secolul IV al e. n. din pricina vreunui insucces al uneia dintre ele, noi ne mulțumim să constatăm prezența legiunii *I Jovia* la *Noviodunum*, ca fiind centrul mare strategic cel mai apropiat de *Aegyssus*, cel care ne interesează. Reamintim, în plus, că *Notitia Dignitatum* constată la *Noviodunum* un *praefectus ripae legionis primae Joviae cohortis quintae pedaturae superioris*, iar la *Aegyssus* un *praefectus ripae legionis primae Joviae cohortis quintae pedaturae inferioris* ⁴⁾. Aceasta cu privire la mărturiile literare. Să vedem acum ce știm din cele arheologice.

În anul 1939, cu prilejul primei campanii de săpături arheologice dela *Dinogetia* (com. Garvăn, jud. Tulcea), Prof. Gh. Ștefan a dat peste mai multe cărămizi cu ștampila: *Leg(ionis) I Joviae*

¹⁾ C. I. L., III, 1483, 6178, 123.

²⁾ *Itiner. Antonini*, ed. cit. p. 32, Nr. 225^a, 226^b; *Not. Dignitatum*, ed. cit., Or., XXXIX, 29.

³⁾ C. I. L., III, p. 999.

⁴⁾ *Not. Dignitatum*, ed. cit., Or. XXXIX, 33—34.

Scy(ticae), făcându-ne astfel cunoscute primele urme arheologice sigure cu privire la această de mult cunoscută legiune și punând capăt interpretărilor greșite ale celui de al doilea cognomen, acela de *Scytica*, dat legiunii de către *Itinerarium Antonini*¹⁾. Prezența unor astfel de mărturii arheologice la Dinogetia dovedește că și această cetate intra în sectorul de apărare al soldaților legiunii I Jovia și că ei au lucrat la construirea sau reconstruirea cetății, în forma în care ea s'a păstrat până azi. Cu câteva zeci de ani mai înainte, fusese discuție cu privire la încă două inscripții din Dobrogea, fără să se poată stabili însă dacă în ele este vorba despre *leg. I Jovia* sau *leg. I Italica*. Prima este inscripția de întemeiere a castelului roman *Cius* (Hasarlic) de către Valens, în anul 369 al e. n. și cuprinde expresia *militum suorum primanorum*, care nici astăzi nu se poate spune cu precizie la care din cele două legiuni amintite se referă²⁾. A doua se află pe fața pietrei dela *Salsovia*, al cărei dos a servit pentru săparea inscripției menționate mai sus (p. 6), cu privire la „chipul sfântului zeu al Soarelui“, din vremea lui Liciniu. În ea este vorba de o oarecare *legio I*, expresie urmată de o ștersătură ce a fost completată mai întâiu de Const. Moisiș cu *Italica*³⁾, iar apoi de Vasile Pârvan cu *Jovia*⁴⁾, ambele ipoteze neputând fi însă în întregime verificate, oricât de mult ne-ar ispiti interpretarea celui din urmă. De aceea, în afară de cărămizile cu ștampilă dela Dinogetia, prima inscripție pe piatră, în care să fie vorba cu precizie de *legio I Jovia*, este cea de față, dela *Aegyssus*. Ea ne arată că și această cetate intra în sectorul de apărare al legiunii I Jovia, care își avea aci detașamentul său, compus din infanterie și cavalerie. În expresia *miles leg. I Joviae* trebuie să vedem chiar o mărturie a legăturii permanente dintre unitatea de bază care era *leg. I Jovia* și detașamentul sau vexilația dela *Aegyssus*.

Mai departe, textul inscripției noastre ne informează că *Valerius Proc(u)lus* a așezat lespeda funerară în locul părinților călărețului necedat, cărora le va fi fost cu neputință să facă aceasta,

¹⁾ Gh. Ștefan, *Dinogetia I*, în *Dacia* VII—VIII (1937—1940), București 1941, p. 408—410; idem, *Scytica* în *Balkanica* VII, 2, București 1944, p. 344—348.

²⁾ C. I. L., III, 7.494 (=6.159). Inscriptia se află, ruptă în bucăți, la Muzeul Național de Antichități din București, sub N-rele 1021, 1038, 1048. Cf. Ritterling, *Legio*, în *Pauly-Wessowa, Realencyclopädie...* 12 (1925), col. 1407, 1415.

³⁾ C. Moisiș, *O nouă inscripție găsită în Dobrogea*, în *Convorbiri literare*, XXXIX (1905), Nr. 6, p. 564.

⁴⁾ V. Pârvan, *Salsovia*, p. 26.

din cauza depărtării la care se vor fi aflat, ori din cine știe ce alte motive. În orice caz, aceasta este interpretarea cea mai justă ce trebuie atribuită expresiei *pro parentibus*, judecând după contextul în care ea se află, chiar dacă, din punct de vedere gramatical, această expresie pare cam departe de cuvântul *equitis*, la care ea se referă.

Ex prelepto, în loc de *ex praecepto* — „din porunca“, dovedește, din punct de vedere formal, o greșeală destul de gravă din partea lapicidului. Observând și un E grecesc (cel de al doilea) în cuprinsul cuvântului *prelepto*, ne întrebăm dacă lapicidul nu va fi fost cumva un grec. În sprijinul aceleiași ipoteze, ar putea fi luate de altfel și fermele *egïssesis* și *Proclus*¹⁾, în loc de *aegyssensis* și *Proculus*, precum și așezarea însăși a Tulcei de ieri și de azi.

Ultima informație pe care ne-o procură inscripția funerară dela *Aegyssus* este că cel care a ordonat executarea ei este un oarecare *Decius praepositus*. El trebuie să fi fost un personaj destul de bine cunoscut, deoarece, spre deosebire de soldatul *Val. Proculus*, care este menționat cu două nume, *Decius* este amintit cu unul singur. Acesta este, de altfel, și un indiciu destul de bun pentru epoca târzie în care inscripția a fost compusă. Din acest punct de vedere, inscripția dela Cius, amintită mai înainte (p. 8), prezintă analogiile cele mai elocvente. Trei personaje bine cunoscute sunt numite și de această inscripție cu un singur nume: *Marcianus tribunus*, *Ursicinus praepositus* și *Stercorius dux*. De observat, în plus, că atât numele soldatului, cât și al comandantului *Decius* din inscripția noastră, sunt hotărît romane.

Cu privire la titlul de *praepositus* al lui *Decius*, în calitate de comandant al vexilației dela *Aegyssus*, asemănarea cea mai apropiată o găsim în inscripția închinată lui *Sol Invictus*, dela *Salsovia*²⁾. În această calitate, el a ordonat infanteristului *Val. Proculus* ridicarea monumentului funerar, pentru cavalerul căzut la datorie.

În ce împrejurare a murit cavalerul din vexilația dela *Aegyssus*, e greu de spus. Se poate presupune numai, că el va fi căzut în vreo luptă la frontiera continuu amenințată în această vreme sau în urma vreunui atac al localnicilor răsculați împotriva cotropitorilor romani.

1) Cf. C.I.L., III, 14.195, 4, 5, 6, etc.

2) Alte exemple la R. Grosse, op. cit., 7—8, 143—145 și R. Cagnat, *Praepositus*, în *Daremberg-Saglio, Dict. des antiquités gr. et. rom.* Paris 1904, p. 623.

Cât despre data acestei inscripții, un foarte bun îndreptar îl constituie asemănarea din nou cu inscripția din anul 322, dela Salsovia și după aceea mențiunea *leg. I. Jovia* și caracterele epigrafice neregulate, care o așează în sec. IV al e. n. Cel mai probabil, ea trebuie așezată la începutul acestui secol, înainte de separarea din nou a cavaleriei de infanterie, de către Constantin cel Mare.
